

zraku, oblačilu, orodji, krmí in hitreje v hlevu, kakor na paši.

Prvo, kedar je živinče obolelo, je kratek, boleč kašelj; suh je in iz kraja redek, po jutrih, kedar žival ustane ali kedar se odpró vrata v hlev ali se žival žene napajat itd. Pozneje se kaže kašelj gošče, je top in žival se vidno muči, kedar kašlja. K temu prihaja vročina, pa ne enaka po vsem životu: ušesa, rogovi in noge so sedaj tople, sedaj mrzle, gobec je suh, žila bije nagliše, včasih pa se ne dotiplje, največkrat pa je, kakor da tolče s kijeem. Žival diha pa se muči v tem, glava se kloni k zemlji, nosnice so jako odprte. Žeja je večja, manjša pa želja po krmí. Kravé ne dajo več mleka. Živinče je trudno, toda ne leže ali le za kratko in noge potegne pod-se ali pa jih stegne naprej, pred-se. Kedar stoji živinče, stoji na široko na prvih nogah. Če živinče potipaš okoli reber, koder so pluča, kaže bolečino.

Brž, ko se prikaže tak kašelj, kakor smo ga popisali, če se mu pridruži še težko dihanje, vtrujenost, če ne da krava pri tem več ali le malo mleka itd. — brž je sum na pravem mestu, da je živinče obolelo za plučnim vnetjem in lastniku bodi skrb, da to naznani gosposki, sicer bode izguba le njegova in mogoče, da velika škoda soseski, okraju, deželi.

Sejmovi. Dne 1. oktobra v Kostrivnici. Dne 3. oktobra v Arveži, na Dobrni, v Dolu, v Konjicah, pri Sv. Heleni in v Mariboru. Dne 4. oktobra v Artičah, v Jurklostru, v Št. Lenartu v slov. gor., v Radgoni in v Zalcí. Dne 5. oktobra v Lučanah, na Ptují. Dne 6. okt. v Pišecah.

Dopisi.

Iz Slatine. (Obč. volitva.) Ko si je hotel leta 1802 prvi konzul Napoleon svojo oblast podaljšati za celo svoje življenje, govoril je general Lannes svojemu polku tako-le: Vojaki, sedaj se gre za to, da izvolimo Napoleona za prvega konzula in sicer za celo življenje. Vsak voli, kakor hoče, jaz nočem na nikogar pritiskati; samo to vam povem, da bom prvega, ki bo proti temu glasoval, vpričo celega polka ustrelil. Tako nekako so žugali tudi Slatinski ravnatelj in njegovi uradniki Slatinskim delavcem, da zgubijo službo, ako volijo s Slovenci. Pa večina teh ni marala za ta pritisk dobro vedoč, da ni opravičen, in spoznajoč prevažni pomen naših volitev. In zdaj, ko ste prišli na dan zvižaja in neresnoba gosp. ravnatelja in njegovih uradnikov, veselijo se vsi, ki se niso dali ukloniti. Kakor uradniki Slatinski, pritiskali so na volilce tudi drugi Slatinčanje, celo inostranci hiteli so jim na pomoč. Izposojevali so denar med volilce in za to »dobroto« se je moral vsakdo zavezati, da voli nemškutarje. G. dr. Hoisel je pred volitvijo pridno hodil na lov, pa baje ni imel veliko sreče, ker so mu bili na skrbi bolj volilci, kakor zajci. Iz Kostrivnice napotili so se ob dnevu volitve dobro nam znani gospodje kupovat junčke in pišance, pa glej ga, ničesar niso kupili, le plašit so šli naše volilce in zadržavat jih doma. Vse te zapreke niso ovirale naših volilcev, kar trumoma prihajat na volišče. Letos niso bili več obupni, ne v dvomu, kdo da bo zmagal; vsak je zapustil svoj dom s trdnim prepričanjem, da bo zvečer prinesel svojim domačim veselo novico o zmagi Slovencev. Z Bogom smo nastopili prepomenljivi korak k volitvi, kajti služila se je tisto jutro najsv. daritev v ta namen, z Bogom upali smo jo srečno končati. Strah in groza obdajala je nemškutarje, ko so zagledali lepo število naših volilcev. Hitro so razposklali na vse strani

svoje voze po volilce, pa vračali so se prazni nazaj. Na to so poskušali svojo srečo na volišču, češ, kaj bi jih iskali okoli, če jih imamo pred županovo hišo že zbrane. Prigovarjali so jim, naj postanejo vendar-le Judeži in pristopijo k njim. Toda brez vspeha. Tu smo opazali, kako da so se zavedeli naši kmetje in kako prepričani da so o svojem poštemem postopanju. Tu ni več sledú o nekdanji omahljivosti; nihče se ne da več podkupiti, čast mu je čez vse. Nekemu nemškutarju dajali so Slatinčanje baje 50 fl., če jim pridobi slov. volilca P., pa ga ni dobil. Slatinski uradniki so slov. volilcem kar naravnost zapovedovali, da se morajo kar nemudoma spraviti domú, ako nočejo z njimi voliti. A vrli možje niso imeli poslušnih ušes za take zapovedi. Da ni bilo na volišču preresno in presuhoparno, zato so nam skrbeli tudi nemškutarji. Nemškutarski gospodič pregovarja slov. volilca, naj gre z Nemci volit. Le-ta mu odločno odbija njegovo zahtevanje. »Zakaj sem ti pa hlače dal, ako ne voliš z nami?« zarenči se gospodič nad kmetom. »E bom jih pa nazaj prinesel, mu odgovori kmet, volil bom pa s Slovenci.« (Dalje prih.)

Od Sv. Jurija ob Ščavnici. Dne 21. avgusta priredilo je naše »Bralno društvo« veselico. Že po rani božji službi naznanjala je mogočna narodna zastava, da se ima vršiti nekaj posebnega in glej, popoldan po cerkvenem opravilu hitela je nebrojna množica domačih župljanov v narodno šolo, kjer so kmalu zasedli odlični gostje iz sosednih župnij častne prostore, vrli gostje od Sv. Križa Male nedelje, Sv. Tomaža, Sv. Antona, Kapele, da celo iz Apač. Zdi se nam to lep plod narodne organizacije, da se sosedí tako prijateljsko pohajajo pri narodnih slovesnostih. Vspored je bil jako mnogovrsten; mila pesem doneča iz krepkih slovenskih grl naših domačih pevcev menjala se je z ubrano godbo na ločec, s katero so se zdaj prvokrat pokazali naši domačini. Posebno zanimljiva pa je bila šaloigra »Dobro jutro«, katera si je pridobila burno odobravanje občinstva; tudi so se diletanti, sami domačini, pokazali spretno igralce; zlasti zaslužijo hvale kmet stare korenine Martan (Čiričev) in pa dekleta Marijana (Ilešičeva), Cilika (Kupljenova), Barbika (Cvetkova). Le tako naprej, Jurjevčani, kažite se vedno zavedne Slovence s tem, da gojite tudi od zdaj lepo petje, godbo in nam prirejate jednake veselice v svojem narodnem središču v »Bralnem društvu«. Bral si na vspredu tudi »Slavnostni govor« in »Na potajčeni zemlji«, deklamacija Gregorčičeve pesmi, a v resnici se ti točki nista vršili, kako to? Slavno c. kr. glavarstvo Ljutomersko je kljubu osobnemu posredovanju v prijaznosti svoji prepovedalo slavnostni govor in deklamacijo, ker hoče odslej takim veselicam »na dno iti«; tolažimo pa se, da še tudi drugod »paragrafe« poznajo. Po končanem oficijelnem delu, ki se je vršil v narodni šoli, torej brez o takih priložnostih za kmeta nepotrebni stroškov v gostilni, šli smo, komur je bila draga volja, k prosti zabavi v »narodno« gostilno (le kažimo se vsi Jurjevčani Slovence z dušo in telom vselej in povsod, da ta izraz ni laž ali ironija); iz vzvišenega prostora, iz katerega smo imeli krasen razgled po celi Ščavniški dolini, donele so krepke slovenske pesmi, in vršile se napitnice celim stanovom in odličnim osebam, napitnice, katere je preveval odločno naroden, vrlo avstrijski duh. Pozno v noči še navdušenja ni bilo konca, a vršilo se je vse brez najmanjše razposajenosti v živahni, a trezni slovenski družbi. Istina, letošnja veselica nam je v lep dokaz narodne zavednosti, složnih naporov poščavničkih Slovencev na versko-nravnem stališču zato vam bodi hvala, slava vrlim našim gostom in zavednim domačinom. Da se vidimo zopet v jednaki družbi!

Od Sv. Duha na Ostrem vrhu. (Šulverein.) V Mariboržanki od 4. t. m. smo v dopisu iz Luč brali

čudne reči. Duhovitega dopisa kratek zapopadek pa je izrečena srd nad č. g. župnikom, ker je v krajnem šolskem svetu, kot njegov člen, pa tudi očitno grajal in svaril pred pristopom k nemškemu šulvereinu, ter neustrašljivo kazal na žalostne posledice, ki bi nastopile, ako bi se kaj enakega v resnici zgodilo. In kaj bi nam bilo sploh z nemškim šulvereinom pomagano? Če smo postavili novo šolsko poslopje, za katero smo 5600 gl. že izdali iz lastnega žepa, pa še bomo v stanu tudi zastali dolg od 1400 gl. poplačati brez tuje pomoči. Kakor hitro bota občini Vale in Selnica prisiljeni, svoje po stavbi pouzročene šolske, pa zaostale doneske krajnemu šolskemu svetu odrajtali, bo tudi ta dolg poravnani, kajti naredil se je le na račun omenjenih dveh mudnih občin. In čemu tedaj tujega denarja? Da se pa v naši šoli na nemški jezik dostojno ozira, kolikor ga je za naše razmere in za naše potrebe neobhodno potrebno, nam je vsem znano, in učijo ga vsi učitelji naše dvo-razrednice. Tedaj tudi v tej reči je vse v redu. Vsak, ki ima le nekaj domoljubja v sebi, naj je župnik, učitelj ali prost razumni kmet, vsak se bo temu nasiljenju zoperstavljal. Ali se mar strinja na naši šoli čisto nemški poduk s pedagoški načeli? Č. g. župnik ni edini ud krajnega šolskega sveta, ki v tem tako misli; v tem nas je gotovo večina udov edina, da smo s sedanjim podukom zadovoljni, ter ne potrebujemo nikakih prememb. Naša šola stoji na slovenskih tleh in Sv. Duh, ki na slov. meji daleč in daleč okoli gleda, kakor da bi hotel reči: »Do sem in ne dalje!« bode še menda tudi za prihodnost obdržal značaj slovenskega kraja, kakor je to bil že od nekdanj. Šola pa ni za to, da bi služila brezpametnemu poskuševanju; v tej reči imajo gotovo v prvi vrsti govoriti tisti, ki so po zakonu kot zastopniki cerkve in šole v šolski svet poklicani, to je župnik in učitelj, naj bo potem njihovo stališče komu prav ali ne. Našega č. g. župnika, katerih ime kot pisatelj na dolgo in široko slovi, preveč spoštujemo, kakor da bi izgubili zaupanje v njih, da v tem oziru ne bi kaj prav sodili in rekli. Naj bo, kakor hoče, nemški šulverein k nam priti ne sme, proti njemu se bomo glasili vedno, naj bo v šolskih sejah, ali pa kedaj prilično.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Avstrijsko. Grof Taaffe spravlja še vedno v tir češko-nemško spravo, toda nič mu ne gre povolji, kajti doslej ima le nemška stranka korist od nje, češka pa več ali manj škode. Vsakdo pa izprevidi, da taka sprava ni — sprava, ampak sila in češko ljudstvo ni tako, da vsprejme kar tako silo in vsled tega tudi staročeška stranka ne mara več za tako spravo.

Češko. Mladočeški poslanci so predložili v dež. zboru v Pragi adresu ter se tirja v njej, naj se obnovi češko državno pravo. Večine ta adresa v dež. zboru ne dobi in zato pade h koncu pod klop, toda mladočeški poslanci lahko udrihnejo po staročeških, češ, da niso pravi rodoljubi. Več pač ne pomeni ves mladočeški predlog!

Stajarsko. Predsednik višje sodnije v Gradci, dr. vitez Waser stoji že v svojem 81. letu in čuti potrebo pokoja. Pravi se, da je že vložil prošnjo za pokojnino. Mi jo »nemškemu možu« privoščimo iz srea ter želimo, da njegov naslednik, brž ko ne grof Gleispach, ne stopi v stopinje svojega prednika in ostane pravični sodnik, ne pa nemški politik. — Graško mesto ima v jeseni občinske volitve in nemški nacijonalci se pri-

pravljajo že na boj zoper stare — nemške liberalce. Naši niso ne zadnji, ne prvi: vsi so zoper verska in narodna načela, kakor jih mi zagovarjamo v našem listu.

Koroško. V deželnem zboru je predlagal posl. Kirschner, naj se premeni volilni red ter vpelje direktna volitev t. j. kmečki volilci naj ne volijo samo volilnih mož, ampak naj dajo na ravnost svoj glas za poslanca, prav tako, kakor se godi pri veleposestvu in po mestih. To bi bilo edino prav, ali težko, če obvelja njegov predlog, kajti liberalce obhaja strah, da jim tu in tam odklenkne za kako poslanstvo. Tudi vladi take volitve brž niso dovolji.

Kranjsko. Novo gledišče v Ljubljani je gotovo in nocoj bode v njem prva slov. predstava. — Znana zvonarna A. Samassa v Ljubljani obstoji že 125 let ter je bila v ponedeljek vsled tega v njej velika slavnost; nje se je vdeležil tudi dež. predsednik, baron Winkler ter je pripel delavcu Eberlu zlati križec za zasluge. Mož je v isti tovarni že dolga leta v neprestani službi.

Primorsko. V šolskih zavodih slov. društva »Sloge« je vpisanih letos nad 200 otrok in ker v Gorici ni druge slov. šole, bili bi ti vsi s časom — pristni Lah, saj se zna, kako moč ima šola do otroka, izlasti še, kar se tiče narodnosti.

Tržaško. Dež. zbor v Trstu je vsprejel resolucijo, naj visoka vlada zopet skliče mesto za prosto luko t. j. za tako, v katero se blago uvaža brez carine. Ni pa upanja, da vlada to stori, saj pa tudi ni za to nobene potrebe. — V Greti pri Trstu odpre se dne 4. oktobra slovenski »otroški vrtec« in se otroci vpisujejo potem še tudi med letom lahko. To je za stariše, ki niso celo leto na enem kraju, velika dobrota.

Istersko. Okoli Kopra imajo že trgatev; kakor se poroča, se nabera lepo grozdje in vse kaže, da bode vino izvrstno in bolje, kakor je lansko.

Hrvaško. Novi mestni zastop je izvolil Ad. Mošinskega za župana. Da bi ne stal na strani vlade, bil bi moža dovolj za župana, tako pa ga gleda večina prebivalcev po strani ter mu ne zaupa veliko. — Duhovščina je jako nejevoljna, da se tako dolgo ne imenuje nadškof, kajti škodo trpi cela dežela, pa kaj to mar madjarski vladi!

Ogersko. Poveličevanje Kossutha preseda tudi madjarski vladi, toda ne upa si toliko moči, da ga odpravi, kajti trpela ga je predolgo in celo možje, ki stojijo v vrsti vladne stranke, so ga krivi. — Grof Apponyi še vedno misli, da pride tudi za-nj kmalu ura, ko se pokliče v vlado, ali če je ravno katoliške vere, vendar ne želimo, da bije kedaj ta ura, kajti mož je — veter-njak in tak je lahko na večjo škodo, kakor na korist.

Vunanje države.

Rim. Sv. oče Leon XIII. priporočajo novo bratovščino, bratovščino krščanske rodbine. Nje dolžnost obstoji samo v vsakdanji kratki molitvi cele rodbine pred »podobo sv. rodbine v Nazaretu«. Korist take bratovščine bode jako velika, ako se vpelje po kršč. rodbinah.

Italijansko. Zadnje posvetovanje ministrov je veljalo razpuščenju drž. zboru. Ni dvoma, da kralj privoli, ali veliko vprašanje je, če dobi sedanja vlada tudi večino za-se pri novih volitvah. Če je ne dobi, ne kaže jej druga, kakor da zveže »svojo culico«. Škoda pa menimo, da za njo ne bode, saj je tudi ona v službi framasonov.

Francosko. V Marsiliji so se zbrali odposlanci raznih delavskih društev zadnjo soboto. Po mislih teh mož obstojita sedaj le dva naroda: nemaniči — delavci in imoviči bogateci, prvi narod je večji, torej gre njemu oblast. To je nevarna sodba, kajti iz nemaničev postali